

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“การพัฒนาประเทศ” เป็นคำที่เริ่มใช้อย่างกว้างขวางตั้งแต่ประเทศไทยประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับแรก ในปีงบประมาณ 2504 ซึ่ง “การพัฒนาประเทศ” หมายถึง “กระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถของคนส่วนใหญ่ ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองอย่างต่อเนื่อง” โดยจะต้องเป็นกระบวนการที่มีการดำเนินงานในระยะยาว และส่งผลต่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศใน 3 ลักษณะ คือ

- 1) ความก้าวหน้าด้านต่าง ๆ ในสังคม อาทิ ความก้าวหน้าด้านเศรษฐกิจ
- 2) ความมั่นคงทางสังคมซึ่งเป็นสังคมที่สงบสุข
- 3) ความสามารถปรับตัวเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ และ

ความเป็นธรรมที่ประชาชนทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วม และได้รับผลตอบแทนจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามสมควร (โฆเซิต บันเปียมรัฐ, 2534: 5-6)

ในการพัฒนาประเทศนั้น หน่วยงานภาครัฐทุกกระทรวงจะต้องร่วมมือกัน โดยเฉพาะบทบาทของกระทรวงหลักทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ ส่วนกระทรวงหลักด้านสังคม หมายถึง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงยุติธรรม ซึ่งจะต้องมีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานและแนวนโยบายให้สอดคล้อง รวมทั้งประสานงานกันทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาประเทศ คือ การบูรณะและบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การกระจายรายได้ การพัฒนาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งตนเอง และการพัฒนาสังคม (โฆเซิต บันเปียมรัฐ, 2534: 111-121)

ดังนั้น รัฐบาลจึงได้มีการวางหลักเกณฑ์ในการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 เพื่อให้การพัฒนาประเทศ

เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้อง เหมาะสมกับสังคมวัฒนธรรมและความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยแบ่งการบริหารราชการแผ่นดินเป็น 3 ระดับ ดังนี้ คือ

1) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงเทพมหานคร เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนทั่วไป โดยมีได้มุ่งต่อท้องถิ่นใดโดยเฉพาะ มีการจัดแบ่งออกเป็น

- (ก) สำนักนายกรัฐมนตรี
- (ข) กระทรวงหรือทบวง
- (ค) กรม หรือส่วนราชการอื่นที่มีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

2) ระเบียบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลางซึ่งแยกออกไปตั้งทำการอยู่ตามเขตการปกครองของประเทศ เพื่อให้บริการและติดต่อประชาชนในเขตปกครองนั้น ๆ ได้โดยสะดวก โดยจัดแบ่งหน่วยงานเป็น

- (ก) จังหวัด
- (ข) อำเภอ และส่วนหน่วยการปกครองย่อยออกไป คือ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

3) ระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นกิจการบางประการ ที่รัฐบาลมอบหมายให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นรับจัดทำเอง ซึ่งเป็นการมอบหมายให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการปกครองกันเอง แบ่งออกเป็น

- (ก) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (ข) เทศบาล
- (ค) สุขาภิบาล
- (ง) องค์การบริหารส่วนตำบล (เสถียร เศษประทับ, 2536: 83-86)

ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายนั้น ประชาชนจะต้องมีความรู้ ทักษะ ทักษะ ความเชื่อและพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนา และตระหนักถึงความจำเป็นและประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนเป็นอย่างดี ดังนั้น “การสื่อสาร” จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างหน่วยงานของรัฐ คือ กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ในฐานะผู้ส่งสาร กับประชาชนในฐานะผู้รับสาร ซึ่งต้องอาศัยการสื่อสารหลายประเภท ทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ เป็นต้น เพื่อเผยแพร่ข่าวสารการพัฒนาไปสู่ประชาชน โดยเฉพาะสื่อมวลชน ได้แก่ วิทยู โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และภาพยนตร์ ได้แพร่อิทธิพลเข้าไปในท้องถิ่นชนบทเกือบทุกหมู่บ้าน โดยทำหน้าที่นำข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไปสู่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าสื่อมวลชนทั้งหลายจะมีอิทธิพลมากมายเพียงใด แต่ก็มีขีดความสามารถ และข้อจำกัดอยู่ในตัวเอง เช่น งบประมาณในการผลิตที่ค่อนข้างสูง คุณภาพของสื่อ และความสอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น จึงทำให้การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐกับประชาชนด้วยประสิทธิภาพ ส่วนในด้านของสื่อบุคคลคือ ช่างราชการ นั้น ปรากฏว่ามี ช่องว่างระหว่างช่างราชการหรือเจ้าหน้าที่กับประชาชนมาก เพราะในสภาพการพัฒนาประเทศที่ ผ่านมา เจ้าหน้าที่เป็นผู้ที่มีพื้นเพภูมิหลังที่แตกต่างจากประชาชน ทั้งโดยชาติกำเนิด ถิ่นฐานที่ เกิด และระดับการศึกษา ดังนั้นจึงเกิดปัญหาในการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่กับชาวบ้าน ทั้ง ภาษาและความคิดที่แตกต่างกัน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา (สมพร เทพสิทธิ์า, 2538: 8-9)

แต่ในท้องถิ่นชนบทของแต่ละภูมิภาค ยังมี "สื่อพื้นบ้าน" หรือ "การละเล่นพื้นบ้าน" ที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในการสื่อสารของชุมชน และยังเป็นที่ยอมรับของประชาชน เช่น "หมอลำ" ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ "เพลงซอ" ของภาคเหนือ "ลำตัด" ของภาคกลาง และ "หนัง ตะลุง" ของภาคใต้ เป็นต้น ซึ่งสื่อพื้นบ้านเหล่านี้มีผลในการจูงใจ มีความใกล้ชิดกับประชาชน และสอดคล้องกับวัฒนธรรม สามารถปรับเปลี่ยนและประยุกต์การแสดงให้เข้ากับสถานการณ์ ปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุผลดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐจึงเริ่มให้ความสนใจที่จะนำสื่อพื้น บ้านมาใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ แก่ประชาชน ทั้งนี้เพราะ สื่อพื้นบ้าน เป็นสื่อที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการพัฒนาชนบท (ปาริชาติ ยุทธะพาทีกุล, 2538: 5) เนื่องจาก สื่อพื้นบ้านเป็นสื่อที่นิยมของประชาชนซึ่งมีราคาถูกในแง่ต้นทุนการผลิต และเป็นสื่อที่มีอยู่แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในการบันเทิง ถ้าหากสอดแทรกเนื้อหาการพัฒนาเข้าไปจะทำให้ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนามากที่สุด (จุมพล รอดคำดี, 2527: 1) นอกจากนี้ สื่อพื้นบ้าน ยังเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมจากคนหนุ่มมาก และสามารถแสดงได้บ่อย ๆ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้คนดูมีส่วนร่วมได้มาก ตลอดจนสามารถเปิดโอกาสให้สอดแทรกข่าวสารตาม ต้องการได้ (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2530: 4) ดังนั้นการนำสื่อพื้นบ้านมาใช้ในการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ในส่วนที่สื่อมวลชนด้วยสมรรถนะอยู่นั้น จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายของการ สื่อสารเพื่อการพัฒนาให้เกิดประสิทธิผลโดยสมบูรณ์ ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่สื่อพื้นบ้าน ให้คงอยู่ต่อไปอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าสื่อพื้นบ้านมีคุณค่าต่อระบบการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนำมาปรับ ใช้กับระบบสังคมไทยที่ยังมีวัฒนธรรมปรากฏให้เห็นอยู่อย่างชัดเจน ประโยชน์ที่พึงจะได้รับนั้นอาจ รวมไปถึงเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนทางด้านจริยธรรม ศิลธรรม ค่านิยม และการปรับ เปลี่ยนทัศนคติ สื่อพื้นบ้านเป็นเวทีแห่งการแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกันของประชาชนในชนบท อันก่อให้เกิดความร่วมมือ และสามัคคีกลมเกลียวในหมู่คณะ จึงเปรียบเสมือนมรดกทาง

วัฒนธรรมที่มีแนวทาง และรูปแบบเฉพาะที่สามารถนำมาปรับปรุง และประยุกต์ใช้ในปัจจุบันนี้ได้ อย่างทรงประสิทธิภาพ (ธีรเดช ชื่นประภาณุสรณ์, 2538: 4)

ฉะนั้น จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า “สื่อพื้นบ้าน” มีประโยชน์ต่อการสื่อสารเป็นอย่างมาก เพราะสื่อพื้นบ้าน เป็นทั้งการแสดงมหรสพบันเทิง และเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล นอกจากนี้ สื่อพื้นบ้านยังสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในสังคมได้ง่าย : เมื่อมีโอกาสชมการแสดงมีส่วนร่วม ในมหรสพและพบปะสังสรรค์ จึงเรียกว่ามีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเกิดขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของชุมชน แล้วสามารถนำเสนอสาระด้านการพัฒนาไปสู่ชนบทได้ด้วยวิธีการเฉพาะของสื่อ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหยิบยกคุณสมบัติที่ดึงดูดใจของสื่อพื้นบ้านที่ชาวบ้านคุ้นเคยและชื่นชอบ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ แต่เท่าที่ผ่านมา สื่อพื้นบ้านหรือการละเล่นพื้นบ้านที่นำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์เป็นสื่อเพื่อการถ่ายทอดข่าวสารอย่างจริงจังนับว่ามีอยู่น้อย ส่วนใหญ่มักจะมุ่งเน้นเพื่อความบันเทิงสนุกสนานเป็นประการสำคัญ (จุมพล รอดคำดี, 2527: 2)

แม้ว่าในปัจจุบันนี้ การศึกษาวิจัยทางด้านสื่อพื้นบ้านในประเทศไทยได้ขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้นแต่ก็ยังคงจำกัดอยู่ในแวดวงวิชาการเท่านั้น เพราะในสภาพความเป็นจริงแล้วการนำเอาสื่อพื้นบ้านมาใช้เพื่อการพัฒนาและเผยแพร่วัฒนธรรมอย่างจริงจังนั้นยังคงมีอยู่น้อย ตลอดจนสื่อพื้นบ้านเองก็ต้องแข่งขันกับสื่อสมัยใหม่ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งนับวันจะมีบทบาทมากขึ้นทุกขณะ จนอยู่ในสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่าง “ลึมอดิต” ทำให้สื่อพื้นบ้านมีสถานภาพและประสบปัญหา ดังนี้ (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2530: 1-8)

1. สื่อพื้นบ้านยังมิได้รับการอนุรักษ์ ประยุกต์ และพัฒนาอย่างเหมาะสมเท่าที่ควร ทำให้สื่อพื้นบ้านยังเป็นศิลปะที่ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมสมัยใหม่และในสังคมนานาชาติ โดยภาพรวมแล้วสื่อพื้นบ้านของไทยยังมิได้ยกฐานะขึ้นเป็นสื่อประจำชาติและสื่อสากล ทั้งที่มีคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ ไม่แพ้สื่อประจำชาติและสื่อสากลทั้งหลาย

2. ศิลปินพื้นบ้านส่วนใหญ่ยังอยู่ในฐานะศิลปินสมัครเล่นมากกว่าที่จะเป็นศิลปินอาชีพ ทั้งนี้เพราะยังไม่เป็นที่นิยมในสังคมมวลชน สืบเนื่องจากการประยุกต์และการพัฒนาที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งขาดการส่งเสริมสนับสนุนที่เพียงพอจากสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ รวมทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน

3. ศิลปินพื้นบ้านบางส่วนยังมิได้มีความตระหนักในฐานะบทบาท และอิทธิพลของตนที่มีต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการบำรุงไว้ซึ่งความเป็นสังคมไทย และความมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ และศิลปวัฒนธรรม เหตุผลที่สำคัญ คือ หน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่มิได้เห็นคุณค่าของสื่อพื้นบ้าน ตลอดจนยังมิได้หันมาใช้สื่อพื้นบ้านในการสื่อสารมวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารเพื่อการพัฒนา

จากการสำรวจสื่อพื้นบ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ายังมีสื่อพื้นบ้านอยู่มากพอสมควร และมีการแสดงในเทศกาลต่าง ๆ เป็นประจำ ได้แก่ หมอลำ กลองยาว โปงลาง แคนววง กันตรึม รำสาก รำตรุษ เจริญ กะโหนดตึงตอง และเพลงโคราช แต่สื่อพื้นบ้าน “หมอลำ” เป็นสื่อพื้นบ้านที่นิยมกันแพร่หลายมากที่สุดในทุกจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ หมอลำยังได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ และส่งเสริมนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลได้ไม่แพ้สื่อมวลชนประเภทอื่น (จุมล รอดคำดี, 2527: 65-69)

“หมอลำ” เป็นสื่อที่ชาวบ้านเข้าถึงและให้ความเชื่อถือในฐานะผู้ให้ข่าวสาร ความรู้และความคิดประจำชุมชน การใช้หมอลำเพื่อการสื่อสารนั้น หมอลำจะทำหน้าที่ในการนำข่าวสารจากรัฐบาลไปสู่ประชาชน นำข้อมูลจากประชาชนไปสู่รัฐบาล และนำข่าวสารจากประชาชนสู่ประชาชน ซึ่งบทบาทในส่วนนี้ปรากฏมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน โดยหน่วยงานของรัฐบาลจะจ้างหมอลำอาชีพให้เขียนกลอนตามเนื้อหาที่ต้องการ แล้วบันทึกเทปส่งไปให้สถานีวิทยุและหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านเพื่อเผยแพร่สู่ประชาชน อีกส่วนหนึ่งเกิดจากดุลยพินิจและสามัญสำนึกของหมอลำโดยไม่มีการว่าจ้างแต่อย่างใด (จารุวรรณ ธรรมวัตร, ม.ป.ป.: 110-111)

จะเห็นได้ว่าสื่อพื้นบ้าน “หมอลำ” มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศมาตั้งแต่อดีตในการถ่ายทอดแนวคิด นโยบาย ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาของรัฐบาลไปสู่ประชาชนในท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และในปัจจุบันยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างมาก แต่ก็ยังมีหน่วยงานภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนำสื่อหมอลำมาใช้เป็นสื่อเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาต่าง ๆ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าสื่อหมอลำจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่จากการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ พบว่า ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเภทและลักษณะของหน่วยงานภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ใช้สื่อหมอลำเพื่อการพัฒนา และแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวดหมู่ของกลอนลำที่ใช้เพื่อการพัฒนาอย่างจริงจัง จึงทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงคุณค่าและบทบาทสำคัญของสื่อหมอลำ ซึ่งเป็นทั้งศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเป็นสื่อสารมวลชนท้องถิ่น และมุ่งมั่นที่จะศึกษาและรวบรวมข้อมูลดังกล่าว โดยมุ่งศึกษาเฉพาะหน่วยงานภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ใช้เทปหมอลำเป็นสื่อเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาต่าง ๆ ในช่วงปีงบประมาณ 2538-2539 (ตุลาคม 2537-กันยายน 2539) เพื่อทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้ตระหนักถึงบทบาทสำคัญของสื่อหมอลำ และเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับหน่วยงานและผู้สนใจที่จะนำสื่อหมอลำหรือสื่อพื้นบ้านประเภทอื่น ๆ มาใช้เป็นสื่อเพื่อการพัฒนา

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเภทและลักษณะหน่วยงานภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ใช้เทปหมอลำเป็นสื่อเพื่อการพัฒนา ในช่วงปีงบประมาณ 2538-2539
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานการใช้เทปหมอลำเป็นสื่อเพื่อการพัฒนา ของหน่วยงานภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาทกลอนลำและรูปแบบการนำเสนอ

1.3 นิยามคำศัพท์

หน่วยงานภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง หน่วยงานราชการที่เป็นตัวแทนของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ในส่วนกลางที่แยกออกไปตั้งที่ทำการอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

หมอลำ หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการขับลำ หรือขับร้องคำกลอนลำ ให้เกิดทำนองและจังหวะที่ไพเราะด้วยภาษาถิ่นอีสาน โดยมีดนตรีประกอบ คือ แคน พิณ เป็นต้น

ทกลอนลำ หมายถึง บทกลอน หรือเนื้อหาที่หมอลำใช้ลำ มีลักษณะเป็นบทร้อยกรอง พื้นถิ่น ซึ่งเน้นสาระ ความหมาย และความไพเราะของบทกลอนเป็นสำคัญ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. มุ่งศึกษาเฉพาะหน่วยงานภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทุกหน่วยงานที่ใช้เทปหมอลำเป็นสื่อเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ในช่วงปีงบประมาณ 2538-2539 (ตุลาคม 2537-กันยายน 2539)
2. มุ่งศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงาน ในการใช้เทปหมอลำเป็นสื่อเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและศิลปินหมอลำที่เข้าร่วมดำเนินการ
3. มุ่งศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาทกลอนลำ และรูปแบบการนำเสนอ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงประเภทและลักษณะของหน่วยงานภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ใช้เทพหมอลำเป็นสื่อเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ในช่วงปีงบประมาณ 2538-2539
2. ทำให้ทราบแนวคิดและแนวทางการดำเนินงานในการใช้เทพหมอลำเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
3. ทำให้ทราบประเภทเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของกลอนลำที่หน่วยงานใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาต่าง ๆ
4. ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้านประเภทหมอลำตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และความสำคัญของหมอลำในการมีส่วนร่วมเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาต่าง ๆ
5. เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับหน่วยงานและผู้ทีสนใจ ในการนำสื่อหมอลำหรือสื่อพื้นบ้านประเภทอื่น ๆ ไปใช้เป็นสื่อเพื่อการพัฒนา
6. เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการใช้สื่อหมอลำหรือสื่อพื้นบ้านประเภทอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต